

PIOTR KOSIOREK
Wrocław
ORCID: 0000-0003-1618-6607

Przestrzeń informacyjna jako narzędzie Izraela dla promowania własnej narracji politycznej po ataku *Hamasu* w 2023 roku

Wprowadzenie

7 października 2023 r. rozpoczęła się kolejna odsłona konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Data ta wyznacza nowy rozdział w historii tego długoletniego sporu, bowiem pierwszy raz od wojny z 1948 r. obce siły wkroczyły na terytorium Izraela. Dla wielu obserwatorów atak *Hamasu* (*Islamskiego Ruchu Oporu*)¹ niesie za sobą ogrom pytań. Stwarza atmosferę niezrozumienia i konsternacji. Fakt, że służby izraelskie, powszechnie uznane za jedne z najlepszych na świecie (Staff 2023), nie poradziły sobie z zapobieżeniem ataku ze strony organizacji polityczno-militarnej sprawia, że sytuacja jest niejasna. Nieproporcjonalność sił obydwu stron rodzi także pytania o przyczyny jej zaistnienia. Stwarza to pole do kontestacji kondycji izraelskiego systemu bezpieczeństwa oraz dyskusji na temat zaniedbań tamtejszych władz. Fakt, że w środkach masowego przekazu obserwuje się liczne linie narracyjne, w tym dezinformujące, może spowodować, że wiele pytań pozostanie bez odpowiedzi. Rzutuje to na całość kształtu konfliktu izraelsko-palestyńskiego, którego rozwiązanie już wcześniej było mało prawdopodobne. Zahamowanie procesu pokojowego z lat 90. XX w. sprawiło, że konflikt stał się nierozwiązywalny. Utrzymywanie się takiego stanu rzeczy jest związane w dużej mierze z istotnymi punktami zapalnymi. Dotyczą one kwestii newralgicznych, w których przypadku trudno mówić o osiągnięciu jakiegokolwiek porozumienia. To, co dla jednej strony jest kluczowe, dla drugiej jest niemożliwe do realizacji. W efekcie spór przypomina węzeł gordyjski cementujący stan zawieszenia, za który z racji swojej podmiotowości oraz po-

---

¹ W tekście obydwie nazwy będą stosowane zamiennie.

zycji odpowiedzialny jest Izrael. Palestyna bowiem w sensie formalnym nie jest państwem, co stanowi jedną z przyczyn, w świetle których nie można mówić o jej spójnej polityce (Szydzisz 2018: 29).

Obecnie izraelskie władze nie są zdolne do kompromisu. Wbrew powszechnej opinii i kreowanej narracji nie są także gotowe do podjęcia negocjacji. Izrael wykształcił katalog argumentacji, który ma prowadzić do usankcjonowania swoich działań. Jest on oparty głównie na czynnikach tożsamościowych i bezpieczeństwa. Jednym z przykładów jest wywiad z premierem Benjaminem Netanjahu, który w sierpniu 1998 r. mówił o łączności narodu żydowskiego z Ziemią Izraela, którą szacował na 4000 lat. Uznał, że nie należy rozluźniać tej więzi, ponieważ mogłoby to zaszkodzić bezpieczeństwu państwa (Szydzisz 2019: 194). Tego typu argumenty nie mogą być punktem wyjścia do rozmów o porozumieniu. Źródłem kształtującym porządek międzynarodowy nie są bowiem teksty religijne i historia antyczna, na które powołują się izraelskie władze. W wielu przypadkach trudno za nie uznać także nagminne podkreślanie istoty bezpieczeństwa, które często są przejawem nadużycia. Czynniki te wpływają na brak zgody co do regulacji najbardziej palących zagadnień stanowiących fundamentalne parametry konfliktu. Pośród wielu z nich można wymienić trzy, które mogą być traktowane jako przejaw ignorancji prawa krajowego i międzynarodowego przez stronę izraelską, co nie ułatwia prowadzenia negocjacji. Przede wszystkim należy wspomnieć o osiedlach żydowskich na Terytoriach Okupowanych, których status prawny jest problematyczny. Dotyczy to zarówno prawa międzynarodowego (Jarzabek 2007: 427), jak i izraelskiego (Pokrzywiński 2020: 281). Innym zagadnieniem jest okupacja Jerozolimy, trwająca od 1980 r. Wtedy to Izrael jednogłośnie przyjął ustawę ogłaszającą zjednoczenie Jerozolimy jako stolicy państwa żydowskiego, co spotkało się z krytyką ze strony społeczności międzynarodowej (Naor 2016: 36-37). Kolejnym punktem spornym jest problem uchodźców palestyńskich. Nic nie wskazuje na to, aby Izrael chciał dyskutować o rekompensacie czy zadośćuczynieniu, do których zobowiązuje go Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 194.

Wydaje się, że trwający stan zawieszenia jest istotnym kontekstem dla ataku *Hamasu* na Izrael. Szukając przyczyn ofensywy można przypuszczać, że główny motyw agresji stanowił brak jakiegokolwiek perspektywy dla podniesienia rangi kwestii palestyńskiej czy to w wymiarze regionalnym czy globalnym. Dla większości państw Bliskiego Wschodu kwestia palestyńska zdaje się mieć znaczenie bardziej symboliczne. Można odnieść wrażenie, że kierunkiem aktywności państw arabskich jest raczej normalizacja czy współpraca (niekiedy zakulisowa) z Izraelem. Umniejsza to znaczenie sprawy palestyńskiej dla państw regionu. Państwo żydowskie zdefiniowało własny katalog zagrożeń, budując tym

samym swoją politykę opartą na wyznacznikach bezpieczeństwa, dla których ważną podstawą jest mitologia narodowa. Do 7 października 2023 r. wszystko wskazywało na to, że Izrael z racji swojej silnej pozycji międzyregionalnej zdołał doprowadzić do samodzielnego zarządzania konfliktem z Palestyńczykami odrzucając niechcianą ingerencję z zewnątrz. Atak Islamskiego Ruchu Oporu może drastycznie zmienić tę sytuację. W mediach tradycyjnych, Internecie czy na serwisach społecznościowych pojawiły się różne narracje na temat ofensywy. Z jednej strony można zaobserwować głosy potępiające *Hamas*, wyrażające solidarność z Izraelem, z drugiej zaś podkreśla się oblicze izraelskiej okupacji Palestyny i rolę *Hamasu* jako ruchu oporu. Wraz z pojawianiem się różnych treści, rośnie także ryzyko rozpowszechniania dezinformacji na temat obecnej odsłony konfliktu między Izraelem a Palestyną.

W kontekście kreowania narracji politycznej przez różnych uczestników systemu międzynarodowego istotnym narzędziem służącym transmisji nośników tzw. miękkiej siły (*soft power*), czyli kultury, wartości politycznych oraz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (Niemiec 2019: 10) jest przestrzeń informacyjna. Jej zagospodarowanie pozwala na prowadzenie komunikacji strategicznej w sposób kompleksowy. Internet umożliwia bowiem dotarcie do nieograniczonego grona odbiorców.

Celem artykułu jest przeanalizowanie przestrzeni informacyjnej jako narzędzia wykorzystywanego przez Izrael do promowania własnej narracji politycznej po ataku *Hamasu* z 7 października 2023 r. Tekst powstał w oparciu o trzy główne pola aktywności instytucji oraz agend izraelskich, które zagospodarowały cyberprzestrzeń dla realizacji swoich celów strategicznych. Te pola to: bezpieczeństwo kulturowe, bezpieczeństwo informacyjne i komunikacja strategiczna. Artykuł składa się z trzech części. Pierwsza jest poświęcona zagadnieniom teoretycznym i definicyjnym. Druga stanowi próbę przeanalizowania przesłanek wpływających na budowanie izraelskiej narracji politycznej w oparciu o tamtejszą mitologię narodową oraz zdefiniowanie instrumentów odpowiedzialnych za kształtowanie środowiska informacyjnego w myśl przyjętych wartości. W części trzeciej przeprowadzono analizę linii narracyjnych rozpowszechnianych w cyberprzestrzeni. Dla celów porównawczych pod uwagę wzięto zarówno źródła pro-izraelskie, jak i pro-palestyńskie. W tej części zawarto wnioski dotyczące następstw rosyjskiej inwazji na Ukrainę w kontekście bezpieczeństwa informacyjnego. Hipoteza robocza tekstu opiera się na założeniu, że Izrael wykorzystuje przestrzeń informacyjną do planowego budowania pozytywnego wizerunku, w oparciu o wyznaczniki bezpieczeństwa kulturowego, co ma prowadzić do przekonania szerszej opinii publicznej o słuszności własnych działań. W celu rozpatrzenia tej hipotezy sformułowano następujące pytania badawcze:

1. Co stanowi podstawę dla kreowania izraelskiej narracji politycznej?
2. Jakie są motywy przewodnie w komunikacji strategicznej Izraela dotyczącej wojny z *Hamasem*?
3. W jakim zakresie przestrzeń informacyjna służy celom państwa żydowskiego?

Główne metody badawcze wykorzystane w tekście to metody z zakresu nauk o bezpieczeństwie i medioznawstwa. W tekście posłużono się przede wszystkim triangulacją odpowiadającą za przeprowadzenie procesu analitycznego za pomocą kilku metod badawczych, analizą behawioralną oraz ramową. Zbadanie motywów zachowań politycznych poszczególnych instytucji i agend wraz z przeprowadzeniem przekrojowego przeglądu linii narracyjnych w ramach obranej strategii pozwoliło na ustalenie ram interpretacyjnych, na których bazuje Izrael w kontekście kreowania własnej narracji. Metodami uzupełniającymi są analiza komparatywna, która umożliwiła porównanie narracji izraelskiej oraz kontrnarracji promowanej przez ośrodki pro-palestyńskie, metoda instytucjonalno – prawna pozwalająca na zbadanie roli konkretnych instytucji i wybranych aktów normatywnych w hierarchizacji priorytetów bezpieczeństwa Izraela oraz wnioskowanie, będące użytecznym narzędziem w badaniu konkretnych przesłanek determinujących działania z zakresu bezpieczeństwa. W artykule wykorzystano literaturę wyjaśniającą zagadnienia metodologiczne oraz opracowania poświęcone izraelskim wyznacznikom bezpieczeństwa. Skorzystano także ze źródeł internetowych stanowiących podstawę dla rozpatrzenia przyjętej hipotezy oraz uzyskania odpowiedzi na pytania badawcze.

Zagadnienia teoretyczne i definicyjne

Coraz wyraźniej akcentowany wzrost znaczenia pozamilitarnych aspektów bezpieczeństwa wpłynął na zmianę tradycyjnych paradygmatów, które do lat 90. XX w. bazowały na podejściu tradycyjnym, stawiającym w centrum rozważań przede wszystkim kwestie militarne i wojskowe. Od ostatniej dekady drugiego tysiąclecia w badaniach nad bezpieczeństwem obserwuje się istotne zmiany jakościowe. Wraz z rozpadem ZSRR zmieniło się rozłożenie akcentów w odniesieniu do typologii zagrożeń. Dyskusja na temat dezaktualizacji tradycyjnego paradygmatu bezpieczeństwa została zapoczątkowana przez pokojowe zakończenie zimnej wojny. Efektem tego była krystalizacja podziału zagrożeń i wyodrębnienie ich dwóch kategorii: tradycyjnych (starych) i nietradycyjnych (nowych). Do pierwszej, zdecydowanie węższej, można zaliczyć m.in.: proliferację broni masowego rażenia, konflikty między państwami, naruszenie suwe-

renności danych państw czy handel bronią. Druga, znacznie szersza kategoria obejmuje takie zagadnienia jak m.in.: epidemie i pandemie, zmiany klimatyczne, tendencje separatystyczne, transnarodową przestępczość zorganizowaną, udział dzieci w konfliktach zbrojnych, terroryzm międzynarodowy, cyberterroryzm oraz wiele innych (Musioł 2018: 46). Oprócz poszerzenia zagrożeń i wyzwań dla bezpieczeństwa zmieniło się także pojmowanie roli uczestników systemu międzynarodowego. Zaczęto uwzględniać znaczenie podmiotów pozapaństwowych, którymi mogą być wszystkie jednostki posiadające własne cele i interesy wykazujące ambicje ich realizacji. Są to m.in. większe zbiorowości, instytucje, różnego rodzaju organizacje polityczne (w tym terrorystyczne) oraz wszelkiej maści grupy społeczne (mniejszości narodowe, religijne czy etniczne). Niektórzy badacze prognozują nawet, że w przyszłości państwa nie będą głównymi podmiotami, a świat będzie się składał z rozproszonych bytów politycznych: minipaństw, regionów i kompleksów bezpieczeństwa² (Domeracki 2018: 130). Z kolei rywalami w walce o wpływy w ujęciu globalnym będą korporacje transnarodowe i religie (Toffler, Toffler 2006: 274-276).

Kolejnym elementem decydującym o zmianie kierunku analiz w badaniach nad bezpieczeństwem jest dezaktualizacja podziału na bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe. Demilitaryzacja katalogu wyzwań i zagrożeń wykazała, że między tymi dwiema kategoriami występuje koherencja. W efekcie granice uznane wcześniej za jasne i klarowne ulegają zatarciu. Zmieniła się także rola państwa, które pełni podwójną funkcję: podmiotu oraz przedmiotu bezpieczeństwa (Siemiątkowski, Tomaszewski 2019: 20). Z jednej strony jest podmiotem, który ma zapewnić bezpieczeństwo swoim obywatelom, granicom, instytucjom etc. Z drugiej zaś jest przedmiotem referencyjnym, któremu to bezpieczeństwo musi zostać zapewnione. Jak wskazuje Ryszard Zięba, ze względu na nowy charakter zagrożeń w teorii stosunków międzynarodowych istnieje potrzeba rezygnacji z podziału na to, co wewnętrzne i zewnętrzne (Zięba 2012: 19). W efekcie czynniki takie jak: zmieniający się charakter konfliktów zbrojnych, migracje wewnętrzne i zewnętrzne, integracja oraz dezintegracja społeczeństw, swoboda przepływu osób oraz towarów, dostęp do Internetu, rozwój technologiczny wraz

---

² Twórcą terminu „kompleks bezpieczeństwa” był Barry Buzan, który sformułował to pojęcie w 1983 r. Zdefiniował je jako „grupę państw, których podstawowe kwestie bezpieczeństwa łączą je na tyle silnie, że bezpieczeństwo narodowe każdego z nich nie może być rozpatrywane oddzielnie” (Buzan 1983: 105 – 107). W 1998 r. pojęcie to ewoluowało. Zostało uzupełnione o kategorie procesów bezpieczeństwa implementowanych oraz inicjowanych przez uczestników systemu międzynarodowego funkcjonujących w danej strukturze regionalnej (Jarząbek 2019: 18).

z postępującymi procesami globalizacji i modernizacji wyraźnie wskazują na rozmycie się granic wyznaczający zakres przedmiotowy bezpieczeństwa.

Redefinicja czynników kształtujących środowisko bezpieczeństwa jest związana z wyszczególnieniem innych obszarów niż sektor polityczno-militarny. Przedstawiciele tzw. Kopenhaskiej Szkoły Badań nad Bezpieczeństwem (*The Copenhagen Peace Research Institute – COPRI*) wskazali na pięć sektorów/pól bezpieczeństwa: państwowy (polityczny), militarny, ekonomiczny, ekologiczny i społeczny (Buzan, Weaver, Wilde 2008: 7). Co ważne, nie odrzucono podejścia militarne, lecz wskazano, iż musi on być uzupełnione o inne elementy. Rozwój technologiczny, globalizacja, swobodny przepływ osób i informacji skłaniają do dalszego poszerzania kategorii bezpieczeństwa. Za sprawą dynamicznych zmian zachodzących we współczesnym świecie, do zakresu bezpieczeństwa narodowego należy także zaklasyfikować bezpieczeństwo informacyjne (Grzebiela 2018: 92). Jest ono namacalnym przykładem przenikania się bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, bowiem informacja stanowi podstawę efektywnego działania uczestników systemu międzynarodowego i życia społecznego w obydwu wymiarach (Malak 2008: 40). W katalogu pozamilitarnych aspektów bezpieczeństwa należy umieścić także bezpieczeństwo kulturowe, które jako osobna kategoria występuje od niedawna. Jej wyodrębnienie również jest związane z ewolucją postrzegania badań nad bezpieczeństwem i nowymi wyzwaniem, jakie przyniósł kres zimnej wojny i rozpad dwubiegunowego świata (Czaja 2004: 40).

O ile pojawienie się nowych wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa związane było z upadkiem komunizmu, o tyle tragicznym wydarzeniem, które szczególnie uwarściło grono badaczy i szeroką opinię publiczną na sprawy pozamilitarne były zamachy z 11 września 2001 r. Data ta stała się symbolem walki z terroryzmem międzynarodowym, której nadano globalny charakter (Izak 2021: 219). Ataki pokazały nieznaną do tej pory skalę zagrożenia ze strony organizacji odwołujących się do ideologii islamistycznej.

Ewolucja pojmowania bezpieczeństwa, której cechą jest poszerzanie jego podmiotowego, przedmiotowego i funkcjonalnego zakresu (Zięba 2012: 9) zrodziła m.in. wyzwania natury terminologicznej. Sam termin „bezpieczeństwo” jest różnorodnie definiowany w nauce. Demilitaryzacja wyzwań i zagrożeń występujących we współczesnym świecie przyczyniła się do zwiększenia zasobu określeń opisujących poszczególne wymiary bezpieczeństwa. Na potrzeby niniejszych rozważań przyjęto definicje pozwalające na odniesienie kształtowania przestrzeni informacyjnej do realizacji celów Izraela.

Bezpieczeństwo kulturowe jest zagadnieniem złożonym i można je rozumieć na wiele sposobów. Niemniej pojemnym terminem jest słowo „kultura”.

Już w latach 50. XX w. funkcjonowało 164 różnych określeń tego słowa (Czaja 2008: 19). Dla celów pracy pożądaną wydaje się zawężenie kultury do definicji opisujących ją jako wytwory ludzkiej inwencji, kładących nacisk na szereg aspektów takich jak m.in.: kwestie historyczno-normatywne, czynniki genetyczne czy więzi psychologiczne. W tym ujęciu kultura jest przeciwstawiana naturze, co wskazuje na aktywność człowieka jako czynnika sprawczego w jej kreowaniu i wytwarzaniu (Tamże). Dla bezpieczeństwa kulturowego przyjęto zaś perspektywę pozwalającą na umiejscowienie tej dziedziny w kategoriach państwowych. W tym rozumieniu bezpieczeństwo kulturowe to „zdolność państwa do ochrony tożsamości kulturowej, dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w warunkach otwarcia na świat, umożliwiających rozwój kultury przez internalizację wartości niesprzecznych z własną tożsamością” (Czaja 2013: 82). Warto przytoczyć także inną definicję wskazującą na cele bezpieczeństwa kulturowego w wymiarze międzynarodowym. Według Waldemara Kitlera bezpieczeństwo kulturowe służy „(...) podejmowaniu przez państwo wszelkich działań celem ochrony dóbr kultury, a także wykorzystaniu dorobku kulturalnego narodu na rzecz kształtowania pożądanego stanu w środowisku międzynarodowym oraz umacniania siły narodowej zgodnie z celami siły narodowej” (Kitler 2002: 339). Poza perspektywą państwową istnieją także definicje podkreślające narodowy i społeczny wymiar bezpieczeństwa kulturowego, w których akcentuje się duchowy i symboliczny wymiar tego zagadnienia. W tym kontekście są to „warunki, w których społeczeństwo może utrzymywać i pielęgnować wartości decydujące o jego tożsamości, a jednocześnie swobodnie czerpać z doświadczeń i osiągnięć innych narodów. (Bezpieczeństwo kulturowe – P. K.) Jest więc stanem pewnej równowagi niezbędnym, lecz ani teoretycznie, ani empirycznie niemożliwym do określenia” (Michałowska 1997: 132–133). Ostatnia definicja nie ma jednak zastosowania względem Izraela, ponieważ profil tego państwa można opisać jako etnonarodowy, w którym polityka publiczna faworyzuje Żydów (Liebman, Yadgar 2004: 175), a kultura innych grup etnicznych czy wyznaniowych, w tym przede wszystkim ludności arabskiej jest marginalizowana (Smooha 1982: 451). W odniesieniu do Izraela bezpieczeństwo kulturowe jest zatem rozpatrywane za pomocą dwóch pozostałych definicji. Można je rozumieć jako działania państwa i jego instytucji ukierunkowanych na ochronę własnej tożsamości, kultury i dziedzictwa narodowego w warunkach otwarcia na świat. Działania te są podejmowane w celu kształtowania pożądanego stanu w środowisku międzynarodowym i umacniania własnej pozycji zgodnie z interesem narodowym.

Biorąc pod uwagę aspekt międzynarodowy bezpieczeństwu kulturowemu służy komunikacja strategiczna. Pojęcie to można zdefiniować jako wszelkie

planowe i przemyślane działania komunikacyjne ukierunkowane na realizację długoterminowych celów danego podmiotu (Gawęcka 2021: 726). Istotą komunikacji strategicznej jest przede wszystkim integracja tego typu działań. Można mówić o komunikacji wewnętrznej skierowanej do własnych obywateli bądź odbywającej się między instytucjami publicznymi oraz o komunikacji zewnętrznej adresowanej do innych podmiotów i organizacji międzynarodowych (Tamże). Celem komunikacji strategicznej jest planowe budowanie pozytywnego wizerunku danego aktora w przestrzeni międzynarodowej w sposób stwarzający warunki do realizacji jego celów strategicznych (Zaharna 2010: 5–7). Komunikacja strategiczna jest kojarzona także z dyplomacją publiczną (*public diplomacy*). Pojęcia te są zbliżone i odnoszą się do wykorzystania własnego dorobku (kulturowego, politycznego czy gospodarczego) na rzecz kształtowania pozytywnego wizerunku danego podmiotu oraz postawy opinii publicznej w innych państwach (Gawęcka 2021: 730).

Możliwości prowadzenia skutecznej komunikacji strategicznej ukierunkowanej na budowanie pozytywnego wizerunku danego podmiotu z zastosowaniem kultury jako nośnika *soft power* znacznie poszerza zagospodarowanie przestrzeni informacyjnej. Skuteczne wykorzystanie kanałów komunikacji umożliwia forsowanie własnej narracji politycznej. Konflikt izraelsko–palestyński wydaje się obecnie jednym z najbardziej medialnych konfliktów na świecie (Zych 2020: 149–150). Obie strony zdają sobie z tego sprawę i starają się promować swój przekaz za pomocą m.in. mediów społecznościowych bądź innych instrumentów służących transmisji własnych wartości i celów strategicznych. Można zauważyć, że od ostatnich dwóch dekad Izraelczycy przywiązują dużą wagę do wpływania na narrację rozpowszechnianą przez zagraniczne media podczas różnych faz konfliktu w Strefie Gazy. Podejmują działania mające na celu zablokowanie przeciwnikowi możliwości kreowania własnej narracji na zewnątrz, a także ograniczają dziennikarzom dostęp do izraelskich obszarów przygranicznych i terenów objętych działaniami militarnymi (Tamże). Daje się zauważyć przedstawianie przez obie strony przekazu przeciwnika jako dezinformacji i niepewnego źródła, którego powielanie prowadzi do rozpowszechniania komunikatów złej jakości. Jednocześnie zarówno strona izraelska, jak i palestyńska próbuje zbudować swój wizerunek jako jedynej strony konfliktu, której narracja jest właściwa i wiarygodna.

Działania te wpisują się w dziedzinę bezpieczeństwa informacyjnego, które dotyczy zagwarantowania sobie kompletności, rzetelności i integralności posiadanych zasobów informacyjnych w każdej formie, nie tylko elektronicznej (Żebrowski 2013: 452). Odnosi się to do wszelkich wysiłków na rzecz zabezpieczenia posiadanych informacji przed ich niepożądanym ujawnieniem, mo-

dyfikacją bądź zniszczeniem (Potejko 2009: 193-195). Nie bez znaczenia pozostaje także potrzeba uzyskania przewagi informacyjnej oraz prowadzenie akcji dezinformacyjnych wobec przeciwników (państw bądź różnej maści organizacji) w celu zapewnienia bezpieczeństwa, w tym sprawnego funkcjonowania struktur państwowych i społeczeństwa (Żebrowski 2013: 452). Bezpieczeństwo informacyjne oznacza uzasadnione zaufanie podmiotu do jakości i dostępności pozyskiwanej oraz wykorzystywanej informacji (Liderman, Malik 2013: 403). W przypadku nowej odsłony konfliktu Izraela z *Hamasem* obydwie strony starają się zbudować obraz przeciwnika jako „złego”, niemoralnego, a także nierzetelnego w przekazywaniu informacji, stosując często jednostronny i wartościujący przekaz przy jednoczesnym budowaniu swojego pozytywnego wizerunku.

Aby uchwycić kreowane narracje odnoszące się do konfliktu izraelsko-palestyńskiego pożądanym wydaje się skorzystanie z analizy ramowej (ramowania), pozwalającej analizować schematy interpretacyjne służące konkretnemu definiowaniu własnych problemów społecznych i narzucaniu wyrazistej formuły działań zbiorowych (Franczak 2017: 146). Ramowanie (*framing*) polega na pojmowaniu danej ramy jako określonego schematu poznawczego umożliwiającego kodowanie i dekodowanie przekazów (Czyżewski 2011: 41). Schematy interpretacyjne nie mają wyłącznie na celu zakomunikowania danej wiadomości. Bardziej liczy się to, w jaki sposób jest ona przedstawiana. Zadaniem analizy ramowej jest zbadanie nie tylko atrybutów sprawy, lecz tego jak te atrybuty są prezentowane w kontekście kształtowania pożądaných reakcji i postawy opinii publicznej (Franczak 2017: 147-148). Obranie zaprezentowanych definicji oraz metodologii wydaje się nieodzowne dla uwzględnienia przesłanek wpływających na budowanie izraelskiej narracji politycznej oraz zbadania linii narracyjnych rozpowszechnianych w przestrzeni informacyjnej przez państwo żydowskie i ośrodki pro-palestyńskie. Biorąc pod uwagę zakres państwowy, punkt wyjścia stanowi przekaz izraelski. Analiza komunikatów pro-palestyńskich ma zaś na celu ukazanie kontrnarracji w ujęciu komparatywnym.

Przesłanki wpływające na budowanie izraelskiej narracji politycznej i instrumenty odpowiedzialne za kształtowanie środowiska informacyjnego

Schematy interpretacyjne prezentowane przez Izrael wynikają z tamtejszej mitologii narodowej będącej jednym ze składników bezpieczeństwa kulturowego państwa. Spośród mitologemów akcentujących kwestie bezpieczeństwa

wykorzystywanych w kształtowaniu przestrzeni informacyjnej najbardziej istotne wydają się być dwa powiązane ze sobą wątki. Pierwszym jest silne akcentowanie niekorzystnego położenia geograficznego, drugim zaś promowanie wśród Izraelczyków potrzeby heroicznej walki w obronie ojczyzny. Obydwa elementy bazują na w pełni subiektywnym wymiarze bezpieczeństwa, które w optyce izraelskich władz jest uzasadnieniem dla podjęcia działań politycznych i wojskowych.

Położenie geograficzne stanowi główną przesłankę determinującą bezpieczeństwo Izraela. W narracji politycznej państwa żydowskiego stałym punktem jest akcentowanie swojej dramatycznej sytuacji. Od momentu proklamacji niepodległości w 1948 r. priorytetem Izraela jest przetrwanie zarówno państwa, jak i narodu. To właśnie wówczas został określony konkretny i odpowiednio zaprezentowany katalog wyzwań mający w optyce izraelskiej utrudniać osiągnięcie tego celu. Katalog ten jest katalizatorem izraelskiej komunikacji strategicznej do dziś. Koncentruje się on na egzystencjalnym zagrożeniu ze strony krajów arabskich, co potwierdza, iż czynniki regionalne pojmowane w parametrach konfliktowych zdeterminowały podejście państwa żydowskiego do bezpieczeństwa i w kwestii rozłożenia akcentów co do ochrony interesu narodowego. Współzależność między wrogością arabską a bezpieczeństwem Izraela zostało zaakcentowane już przez Dawida Ben Guriona, który sformułował argument, na który do dziś powołują się izraelscy decydenci. Podkreślał on, że Izrael od czasu swojego powstania jest małą wyspą otoczoną przez wielki ocean arabski rozciągający się na obszar dwóch kontynentów (Del Sarto 2017: 155). Kwestie geopolityczne posłużyły zatem do skonstruowania zewnętrznego wymiaru kultury strategicznej Izraela przedstawionego w kategoriach egzystencjalnych, jako koncepcja apokaliptycznego wręcz „być albo nie być”. Wpisuje się ona w pamięć zbiorową narodu żydowskiego i konkretną konstrukcję autoidentyfikacji. Przedstawianie kwestii bezpieczeństwa w kategoriach permanentnego zagrożenia wynikającego z niekorzystnego położenia geopolitycznego w połączeniu z tragedią Holocaustu stanowi centralną przesłankę dotyczącą bezpieczeństwa narodowego. Jest ona oparta na założeniu, że Izrael i społeczność żydowska od wieków muszą walczyć o podstawową wartość, jaką jest przetrwanie. W tym kontekście podkreśla się aspekty geopolityczne i permanentnie wrogie środowisko strategiczne (Tamże). Owa przesłanka jest m.in. narzędziem dla kultywowania wzorca tożsamości żydowskiej dotyczącego powszechnej wrogości względem Żydów ze strony świata zewnętrznego. W tym rozumieniu naród ten od starożytności po czasy obecne zmagają się z nieprzyjaznym środowiskiem, w którym musi przetrwać. Wzmacnia to kreowanie własnej kultury strategicznej nastawionej przede wszystkim na

defensywę oraz konieczność ochrony własnych wartości. To z kolei przekłada się na definiowanie głównych celów polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Są nimi m.in. zapobieganie odbudowie jedności świata arabskiego i dozbajaniu go przez mocarstwa światowe oraz poszukiwanie zewnętrznego wsparcia dla siebie (Chojnowski, Tomaszewski 2003: 153–154).

Czynniki te wpływają na konstruowanie percepcji zagrożeń i wyzwań, a także decydują o wdrażanych przez państwo działaniach. W efekcie proces decyzyjny jest warunkowany przez wyznaczniki polityki bezpieczeństwa państwa żydowskiego. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że pozostaje on ściśle powiązany z subiektywnym postrzeganiem bezpieczeństwa. Artur Pohl zauważa, że kultura strategiczna Izraela posiada wiele źródeł i należy ją rozpatrywać jednocześnie jako kategorię ciągłą i ewoluującą (Pohl 2018: 79). Dzieje się tak, ponieważ konstruowana poprzez określone wzorce narracja polityczna obecna w retoryce tamtejszych władz jest odzwierciedleniem istniejących czynników oddziałujących na kształt izraelskiej kultury strategicznej, ale także efektem ich rozbudowywania i zmiany (Tamże). Trzeba zauważyć, że nie bez znaczenia pozostaje tutaj rekonstruowanie poszczególnych wątków narracji politycznej w zależności od aktualnych wyzwań, zagrożeń, sytuacji międzynarodowej czy szerszego kontekstu decydującego o kierunku aktywności zewnętrznej.

W ujęciu regionalnym autopercepcja państwa żydowskiego stanowi klasyczny przykład syndromu oblężonej twierdzy. Jest on uzupełniony o konieczność obrony własnego interesu narodowego. Podbudowanie go czynnikami tożsamościowymi pozwala na prezentowanie konfliktu arabsko-izraelskiego w kategoriach religijnych, a nawet jako starcia dwóch obcych cywilizacji. Tak skonstruowana kultura strategiczna również opiera się na przedstawieniu Izraela w parametrach wyłącznie defensywnych. W tym rozumieniu młode i brońące się państwo żydowskie dzielnie stawia czoła głębokiej islamskiej wrogości ze strony Arabów. Wzorec ten jest od lat kultywowany przez Izrael, który serwuje czy wręcz narzuca go swoim obywatelom (Giles 2009: 97–100). Taki obraz państwa żydowskiego promuje także na zewnątrz. W tym celu wykorzystywane są czynniki bezpieczeństwa zbudowane na izraelskiej mitologii narodowej, której jedną z części składowych jest wojna z państwami arabskimi. Sposób transmisji zaś stanowi narracja polityczna, której rozpowszechnianie odbywa się za pomocą narzędzi komunikacji strategicznej, w tym przestrzeni informacyjnej.

Drugim wątkiem izraelskiej mitologii istotnym z punktu widzenia kreowania własnej narracji politycznej jest motyw pięknej i heroicznej śmierci w obronie ojczyzny. Jest on zbudowany na konkretnych symbolach, które zostały trwale wkomponowane w rdzeń państwowej tożsamości. Jednym z nich jest

śmierć obrońców Masady w 73 r.³ Zrozumienie sensu tej kwestii jest kluczowe dla pojęcia wyznaczników konstytuujących współczesny Izrael (Ben-Yehuda 1995: 25–28). Akcentowanie przez Izrael motywu pięknej i heroicznej śmierci w obronie ojczyzny przedstawiano w opozycji do tragedii Holokaustu, która stała się przeciwieństwem postawy proponowanej przez mitologię narodową. Żydowską hekatombę w okresie II wojny światowej postrzegano jako „nędzną śmierć” bądź „śmierć pozbawiona piękna”, a postawę diaspory oceniano jako bierną (Pohl 2018: 81–82). Z tym poglądem zgadzały się szerokie kręgi izraelskiego społeczeństwa i z tego względu zaczęto mówić o „lekcji Holokaustu” (Ofer 2004: 148–149). W zestawieniu *Shoa*⁴ z ideą pięknej śmierci w obronie własnej ojczyzny dokonano przeformułowania żydowskiej mitologii narodowej i zaadaptowania jej na grunt państwowy. W efekcie doszło do pewnego rodzaju redefinicji tożsamości żydowskiej, a jednymi z jej najważniejszych elementów stały się zagadnienia związane z bezpieczeństwem i obronnością. Nie oznaczało to jednak, że w izraelskiej świadomości narodowej negowano czy odrzucono Holokaust jako mit polityczny wykorzystywany do budowy własnej tożsamości. Nie został on także wyeliminowany z katalogu najważniejszych symboli państwowych. Bezsprzecznie jest to element wpisany w tamtejszą rzeczywistość kulturową. Pomaga w określeniu świadomości zbiorowej i autoidentyfikacji Żydów, tłumaczy ich miejsce w świecie oraz daje prawo do *Eretz Izrael* (Dyduch 2008: 143–144). W izraelskim społeczeństwie znaczenie Holokaustu przenoszono na różne poziomy analizy, co skutkowało wieloma interpretacjami. Jednak mimo to należy zaznaczyć, że w ujęciu ogólnym kwestia ta wciąż niezmiennie stanowi centralny punkt mitu politycznego o ogromnym znaczeniu dla izraelskiej świadomości zbiorowej (Tamże).

Zagłada Żydów jako centralny punkt izraelskiej świadomości narodowej znajduje odzwierciedlenie także w państwowej retoryce wojennej. Wojskowi oraz decydenci polityczni Izraela wykorzystują *Shoa* do mobilizacji, podnie-

---

³ Masada była twierdzą żydowską nad Morzem Martwym. W czasie powstania Żydów przeciwko Imperium Rzymskiemu w latach 66–73 po zburzeniu drugiej świątyni stanowiła ona ostatni punkt oporu, gdzie 967 Żydów (mężczyzn, kobiet i dzieci) było obleganych przez dziesiąty legion rzymski. W obliczu nieuniknionej porażki z inicjatywy przywódcy – Eleazara ben Jaira popełnili oni zbiorowe samobójstwo. Każdy mężczyzna zabił swoją żonę i dzieci, następnie wylosowano spośród nich dziesięciu, którzy zabili mężczyzn. Spośród dziesięciu wybrano jednego, który zabił pozostałych, a na końcu on sam popełnił samobójstwo. Masakrę przetrwało jedynie 7 osób (2 kobiety i 5 dzieci), które zdołały ukryć się w kanałach. Warto zaznaczyć, że oblężenie Masady będące niewątpliwie faktem historycznym posłużyło do zbudowania konkretnego wzorca izraelskiej mitologii narodowej.

⁴ *Shoa* to słowo z języka hebrajskiego oznaczające Holokaust.

sienia morale oraz determinacji Sił Obronnych Izraela (*ang. Israel Defence Forces*, dalej *IDF*) (Pohl 2018: 85). Państwowa mitologia narodowa znajduje swój wyraz także w obiektywnych aspektach bezpieczeństwa Izraela. Jej odbiciem jest wyjątkowa funkcja, jaką pełni izraelska armia. Siły Obronne Izraela⁵ odgrywają zasadniczą rolę zarówno w państwie, jak i w społeczeństwie. Jest to wynikiem kontynuowanego i rozwijanego przeświadczenia o egzystencjalnym zagrożeniu, jakie niesie położenie geograficzne, a także zmitologizowania konfliktu z Arabami. Armia izraelska uzyskała swój unikalny status na krótko po powstaniu państwa żydowskiego, już w latach 50. XX w. Szczególna funkcja *IDF* wynika przede wszystkim ze świadomości funkcjonowania Izraela we wrogim otoczeniu. Rola armii i jej wkład w zapewnienie bezpieczeństwa zostały podkreślone już za czasów Dawida Ben Guriona. Pierwszy premier państwa żydowskiego głosił potrzebę gotowości obrony kraju przez wszystkich obywateli (Bryc 2014: 50). W efekcie czynnik militarny jest silnie eksponowany w izraelskiej mitologii narodowej. Bazuje na koncepcji „żołnierza-obywatela” i wynika z powszechnej służby wojskowej jako modelu „narodu pod bronią” (Solarz 2012: 133). Rozwiązanie to umożliwia szybką mobilizację relatywnie dużej liczby żołnierzy. Jego podstawą jest izraelska Ustawa o służbie obrony znana także jako Ustawa o służbie bezpieczeństwa. Akt prawny wymaga, aby każdy obywatel Izraela, z wyjątkiem osób, które kwalifikują się do zwolnienia ze służby wojskowej, służył w różnych oddziałach *IDF*. Wiek poboru do wojska został ustalony na 18-29 lat dla mężczyzn i 18-24 lata dla kobiet zgodnie z kalendarzem hebrajskim⁶. Obecnie minimalny okres poboru dla mężczyzn wynosi 32 miesiące, dla kobiet zaś 24 miesiące (*Israel Defence Forces*). W tym miejscu należy odnotować fakt, że z biegiem czasu obraz izraelskiego żołnierza zmieniał się w zależności od adaptacji społeczeństwa względem rozwiązań systemowych funkcjonujących w państwie oraz uwarunkowań politycznych. Ewolucja koncepcji „żołnierza-obywatela” jest możliwa do zaobserwowania w kulturze izraelskiej. Według Erana Kaplana we wczesnych latach istnienia Izraela *IDF* stanowiło urzeczywistnienia syjonistycznego marzenia przejawiającego się w manifestacji siły i determinacji mieszkańców młodego państwa żydowskiego. Jednak z czasem myślenie idealistyczne ustępowało rzeczywistości,

⁵ Właśc. *Armia Obrony Izraela*; hebr. *Cewa ha-Hagana le - Jisra'el* (akronim: *Cahal*).

⁶ Treść Ustawy o służbie obrony jest dostępny na stronie internetowej *Knessetu*. Całość dokumentu wraz z innymi aktami prawnymi uchwalonymi w latach 1949–1951 można znaleźć pod adresem: <https://main.knesset.gov.il/EN/About/History/Pages/KnessetHistory.aspx?kns=1> (dostęp: 15.12.2023).

w której armię zaczęto postrzegać raczej jako konieczność niż wzór obywatelski (Kaplan 2011: 59–60).

Omówione zagadnienia stanowią zbiór przesłanek dla budowania izraelskiej narracji politycznej. Wyznaczniki bezpieczeństwa państwa żydowskiego są warunkowane przez bezpieczeństwo kulturowe tego państwa, z kolei komunikacja strategiczna ma na celu transmisję własnych wartości zgodnie z interesem narodowym. Promowanie własnego przekazu jest możliwe dzięki wykorzystaniu przestrzeni informacyjnej, za który odpowiadają izraelskie instytucje państwowe, wśród których wyróżnić można przede wszystkim *IDF*. Obok Sił Obronnych Izraela instytucją mającą za zadanie kształtować środowisko informacyjne jest istniejący w strukturach *Mossadu* (Instytut Wywiadu i Operacji Specjalnych) departament *LAP* (hebr. *Lechima P'sichologit*) odpowiedzialny za oddziaływanie na przeciwnika i społeczeństwo (zarówno Izraela, jak i innych państw) poprzez media, wojnę psychologiczną, propagandę czy dezinformację (International Business Publications 2013: 110; Mishra 2023; Pokrzywiński 2015: 43-55). Gregory Giles uważa, że armia izraelska posiada wiele środków, aby indoktrynować Żydów, w szczególności nowo przybyłych imigrantów (Giles 2009: 98–101). Jednym z nich jest przestrzeń informacyjna, a w szczególności media społecznościowe wykorzystywane w komunikacji strategicznej podczas działań zbrojnych. Warto wspomnieć, że promowanie izraelskiej narracji politycznej nie odbywa się tylko i wyłącznie za pośrednictwem instytucji państwowych. *IDF* wykorzystuje swoje społeczne poparcie oraz aktywność innych użytkowników *social mediów* i blogerów do rozpowszechniania własnego przekazu (Ben-David 2014: 739-741). Narzędziem do rozpowszechniania izraelskiej narracji politycznej jest także portal *Israel War Room*, który powstał z myślą o ochronie państwa żydowskiego i konfrontacją z jego wrogami w przestrzeni informacyjnej. Większość treści rozpowszechnianych na stronie internetowej ma jednak głównie charakter propagandowy.

Analiza linii narracyjnych rozpowszechnianych w przestrzeni informacyjnej po ataku *Hamasu*

Jedną z najbardziej niejasnych kwestii dotyczących konfrontacji Izraela z *Hamasem* w cyberprzestrzeni jest powstanie rzekomo oficjalnej strony internetowej Islamskiego Ruchu Oporu pod adresem *hamas.com*. Na stronie ukazano szokujące treści przedstawiające makabryczne zdjęcia, nagrania tortur, spalonych ciał i martwych dzieci. Zaprezentowano także bieżące dane mówiące o dotychczasowej liczbie „zamordowanych syjonistycznych

cywilów” czy „rannych syjonistach”. Strona internetowa była szeroko udostępniana przez urzędników izraelskich w serwisie X (wcześniej: Twitter), w tym Eylona Levy’ego (Levy 2023) pełniącego funkcję rzecznika rządu Izraela od początku inwazji *Hamasu* do marca 2024 r. Wielu użytkowników mediów społecznościowych uznało ją za oficjalną stronę internetową organizacji. Warto zaznaczyć, że jedynie pro-izraelskie konta rozpowszechniały narrację jakoby komunikaty tam zamieszczone były odzwierciedleniem faktycznego oblicza *Islamskiego Ruchu Oporu* (Khatsenkova 2023). Interesujące jest to, że domena witryny została utworzona w 1999 r. i przez większość czasu pozostawała nieaktywna. Nowa wersja została zaktualizowana dopiero miesiąc po ataku *Hamasu* na Izrael – w listopadzie 2023 r. Izraelski dziennik *Haaretz* podaje, że strona internetowa jest fałszywa i instrumentalnie wykorzystana do przedstawienia okrucieństw dokonanych przez *Islamski Ruch Oporu* (Sokol 2023). Została ona skonstruowana w sposób, który sugeruje, że organizacja jest dumna z powodu dokonanych zbrodni (Tamże). Podczas gdy wielu użytkowników bez przeszkód mogło wejść na zrekonstruowaną witrynę, oficjalna strona *Hamasu* (hamas.ps) była z niewiadomego powodu niedostępna. W czasie powstawania niniejszego artykułu obydwie domeny pozostawały nieosiągalne⁷. Można jednak znaleźć wersję archiwalną prawdziwej strony internetowej *Islamskiego Ruchu Oporu*, która skrajnie odbiega od tej promowanej w serwisach społecznościowych. Rozpowszechniane tam treści mają zupełnie inny charakter, skupiają się w głównej mierze na kwestiach politycznych i instytucjonalnych oraz posiadają odmienną szatę graficzną⁸. Wiele wskazuje na to, że za powstaniem fałszywej strony stoją Izraelczycy, którzy w ten sposób wykorzystują przestrzeń informacyjną do promowania własnej narracji o konflikcie z *Hamasem*. Trudno wskazać na konkretnego twórcę portalu. Wiadomo jednak, że przy jego zakładaniu skorzystano z witryny wix.com będącej izraelską usługą hostingu stron internetowych (Israel 2023). Forma przekazu (zdjęcia, filmy, liczniki ofiar, komunikaty) mają przede wszystkim demonizować *Islamski Ruch Oporu* w oczach odbiorców i kreować skrajne przeciwieństwa dla ukazania „dobrej” i „złej” strony konfliktu.

Innym, bardziej klarownym przejawem promowania izraelskiej narracji politycznej po ataku *Hamasu* na Izrael jest wspomniany portal *Israel War Room*. Pozycjonuje się on jako strona *fact-checkingowa*, której misją jest

⁷ Stan na wrzesień 2024 r.

⁸ Archiwalna wersja oficjalnej strony *Hamasu* dostępna pod adresem: <https://web.archive.org/web/20210905063708/https://hamas.ps/ar/> (dostęp: 20.07.2024)

ujawnianie kłamstw i mylących narracji na temat Izraela. Większość komunikatów prezentowanych na stronie wydaje się jednak być wyrwana z kontekstu. Treści tam zamieszczone nie dotyczą *stricte* inwazji *Hamasu* na Izrael, a pojedynczych linii narracyjnych, które są „weryfikowane” na zasadzie zaprzeczenia. Za przykład można uznać temat dotyczący tego, że Izrael nie jest państwem apartheidu. W celu weryfikacji tego założenia *Israel War Room* podaje, że nie należy mylić arabskich obywateli państwa żydowskiego i Palestyńczyków, ponieważ pierwsi cieszą się wolnością religijną i prawami obywatelskimi, a drudzy zamieszkują sporne tereny Zachodniego Brzegu i stanowią odrębną grupę (*Israel War Room a*). Argumentacja ta jest dość osobiwa, gdyż obszar ten jest *de facto* okupowany przez Izrael, który kontroluje większą część terytorium czy to w wymiarze politycznym, administracyjnym czy wojskowym (Kosiorek 2021: 256–257). Jako państwo okupacyjne Izrael nie wywiązuje się z zapisów m.in. Konwencji Genewskiej z 1949 r., stosując wiele nadużyć prawa międzynarodowego względem Zachodniego Brzegu i zamieszkującej tam ludności arabskiej.

Kolejną linią narracyjną jest promowanie przez *Israel War Room* przekazu, jakoby Izrael był „jedyną demokracją na Bliskim Wschodzie” (*Israel War Room b*). Można odnieść wrażenie, że powielanie tego typu narracji jest oparte na mitologii narodowej państwa żydowskiego związanego z syndromem oblężonej twierdzy. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można uznać, że przekaz ten służy dyfamacji innych państw regionu. Określenie Izraela jako państwa demokratycznego jest jednak problematyczne. Powodem takiego stanu rzeczy stanowią czynniki demograficzne. Sergio Della Pergola akcentując ich istotę podkreśla potrzebę zachowania przewagi ludności żydowskiej wśród całkowitej populacji kraju. Badacz ten stwierdza, że jest to konieczne dla istnienia Izraela jako żydowskiego i demokratycznego (Della Pergola 2011: 11–12). Pogląd ten jest podzielany przez większość izraelskiego społeczeństwa oraz przez tamtejsze władze (Altman 2010; Glick 2012; Hovel 2018; Keren 2012; Sela 2006). Zgodnie z tym założeniem izraelska demokracja jest determinowana przez przewagę populacyjną Żydów nad innymi grupami ludnościowymi. Innym powodem, który utrudnia uznanie Izraela za demokrację jest poprawka do *Ustawy Zasadniczej o Knesecie* z 1985 r. Widnieje tam zapis, który dopuszcza możliwość eliminowania list wyborczych kandydatów odrzucających uznanie Izraela jako państwa żydowskiego i demokratycznego (Basic Law: The Knesset 1958). Kandydaci mogą zatem zostać usunięci z list wyborczych, jeśli będą negować izraelski etnocentryzm. Biorąc pod uwagę istotę kwestii demograficznych w izraelskim prawodawstwie, najdalej idzie uchwalona w 2018 r. *Ustawa Zasadnicza: Izrael – państwo narodowe ludności żydowskiej* (Szydzisz 2023:

220). Pierwszy punkt aktu prawnego stanowi, że „(...) (b) Państwo Izrael jest państwem narodowym Żydów, w którym realizuje się ich naturalne, kulturowe, religijne i historyczne prawo do samostanowienia oraz (c) Realizacja prawa do narodowego samostanowienia w Państwie Izrael jest wyłączna dla narodu żydowskiego” (Basic Law: Israel – The Nation State of The Jewish People 2018). Można domniemywać, że w świetle tych zapisów prawna i polityczna sytuacja nieżydowskiej części izraelskiego społeczeństwa ulega pogorszeniu. Wydaje się, że akt prawny zmienia rozłożenie akcentów z państwa demokratycznego na etniczne (Szydzisz 2014: 210–214). Tego typu model, oparty na wyznacznikach pochodzenia, należy zaklasyfikować raczej jako demokrację dysfunkcyjną bądź niepełną. Skoro Izrael w ujęciu legislacyjnym jest państwem dla narodu żydowskiego, można wywnioskować, że obecność innych grup ludnościowych jest niepożądana czy to z uwagi na kwestie prawne, kulturowe czy demograficzne. Trudno tutaj doszukać się wspólnych mianowników z zasadami demokracji w klasycznym rozumieniu. Z tego względu narracje rozpowszechniane przez *Israel War Room* należy zaklasyfikować jako agendę izraelską promującą konkretną linię polityczną w oparciu o założenia komunikacji strategicznej i bezpieczeństwo kulturowe państwa żydowskiego. Prezentują bowiem treści niepełne, a w niektórych przypadkach są przejawem manipulacji i propagandy.

Ważnym elementem kształtowania środowiska informacyjnego przez Izrael stanowią *social media*. Siły Obronne Izraela posiadają swoje oficjalne konta w najpopularniejszych mediach społecznościowych. Służą one komunikacji strategicznej Izraela, relacjonując wydarzenia z własnej perspektywy. Wpisy rozpowszechniane na Facebooku czy w serwisie X przez *IDF* mają dwa zasadnicze cele: legitymizację własnych działań zbrojnych w percepcji obserwatorów zewnętrznych oraz rozpowszechnianie izraelskiej narracji politycznej dotyczącej konfliktu izraelsko-palestyńskiego (Zych 2020: 162–163). Ten drugi ma za zadanie w sposób jednoznaczny prezentować spór z Palestyńczykami, opierając go na czarno-białym sposobie ukazania stron. Izraelczycy w powielanym przekazie są ofiarami terroryzmu, *IDF* zaś broni cywilów przed terrorystami. W udostępnianych postach odbiorca nie znajdzie żadnych informacji o ofiarach cywilnych po stronie przeciwnika. Tego typu przekaz wyraźnie spełnia kryteria propagandy. Rozpowszechniane treści są jednostronne i bazują na emocjach poprzez stosowanie wartościujących określeń. Prezentują Siły Obronne Izraela tylko i wyłącznie w pozytywnym świetle, nie zważając na negatywne skutki działań zbrojnych w postaci ofiar cywilnych wśród palestyńskiej ludności (Tamże). Tak kształtowane środowisko informacyjne mieści się w ramach wspierania celów strategicznych i wojskowych. *IDF* poprzez

wykorzystanie Internetu dociera do setek tysięcy osób za granicą. Aktywność w mediach społecznościowych umożliwia forsowanie własnej narracji na długo przed przekazaniem informacji przez media tradycyjne. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że izraelska armia jest pionierem w zakresie stosowania mediów społecznościowych i przestrzeni informacyjnej podczas wojny (Malhotra 2016: 26–27). Oprócz aktywności na Facebooku i w serwisie X, Siły Obronne Izraela powielają swój przekaz również na Instagramie i platformie YouTube. Rozpowszechniane treści służą promowaniu korzystnych dla siebie linii narracyjnych odnośnie konfliktu izraelsko–palestyńskiego. Ten rodzaj komunikacji strategicznej posiada wysoki potencjał w zakresie przyciągania i aktywizowania odbiorców (Tamże). Udostępnianie postów nie wymaga bowiem żadnych nakładów operacyjnych, militarynych czy finansowych oraz nie angażuje potencjału państwa. Jest to zarówno jedyna możliwość dotarcia do setek tysięcy osób na całym świecie, jak i najłatwiejsza droga do rozpowszechniania własnych treści i kształtowania percepcji adresatów „na zewnątrz”.

Tym, co można uznać za nową jakość w promowaniu własnej narracji w cyberprzestrzeni jest wykorzystanie sztucznej inteligencji. Na początku 2024 r. w izraelski Dyrektoriat Informacji Publicznej odpowiedzialny za sferę dyplomacji publicznej opublikował w serwisie YouTube krótki film pt. *Come Visit Gaza* (The National Public Diplomacy Directorate at the Prime Minister’s Office 2024). Materiał zawiera obrazy wygenerowane przez sztuczną inteligencję ukazujące pięciogwiazdkowe hotele, nocne życie, olśniewające plaże i nadmorskie promenady. W kolejnym ujęciu reklama zmienia w treści mówiące: „Tak mogłaby wyglądać Gaza bez *Hamasu*”. Przekaz sugeruje, że palestyńska enklawa byłaby rajem, gdyby nie fakt istnienia *Islamskiego Ruchu Oporu* (Graham 2024; Middle East Eye 2024). Ideą tej reklamy jest chęć zaszczepienia u odbiorcy nie tylko potrzeby uwolnienia Gazy z rąk *Hamasu*, lecz także wpojenie przeświadczenia o konieczności zniszczenia organizacji. Przeświadczenie to nie może być jednak uznane za realne, ponieważ *Islamski Ruch Oporu* to nie tylko struktury polityczno-militaryne, ale przede wszystkim ideologia. Niemniej jednak promocja tego typu treści wpisuje się w cele strategiczne Izraela i stanowi próbę legitymizacji działań zbrojnych podjętych wobec Strefy Gazy.

Dla celów porównawczych warto przytoczyć narrację na temat konfliktu Izraela z *Hamasem* rozpowszechnianą przez ośrodki pro-palestyńskie. *Institute for Middle East Understanding (IMEU)* opublikował 17 października 2024 r. na swojej stronie internetowej arkusz informacyjny zatytułowany „Historia Izraela w zakresie szerzenia dezinformacji”. Znajdują się tam nie tylko wątki dotyczące inwazji *Islamskiego Ruchu Oporu* na Izrael, ale tak-

że wydarzenia z lat wcześniejszych, m.in. z 2009, 2014, 2018 czy z 2021 r. Oprócz szerzenia dezinformacji na temat konfliktu izraelsko-palestyńskiego organizacja zarzuca państwu żydowskiemu wiele manipulacji i zabiegów propagandowych. Według *IMEU* ma to na celu: ukrycie/odwrócenie odpowiedzialności za zbrodnie wojenne przeciwko Palestyńczykom, zawoalowanie metod prowadzenia działań zbrojnych oraz niedopuszczenie do rozpowszechniania prawdziwych informacji mogących godzić w interesy Izraela i jego odbiór w środowisku międzynarodowym (*Institute for Middle East Understanding* 2023). Wątki narracyjne po ataku *Hamasu* zaakcentowane przez *IMEU* to: użycie 10 i 11 października przez Izrael pocisków z białym fosforem w Libanie i Strefie Gazy, wysuwanie przez Binjamina Netanjahu nieuzasadnionych oskarżeń względem *Islamskiego Ruchu Oporu* o ścinanie głów dzieciom, przedstawianie przez izraelskich urzędników nieudokumentowanych zarzutów o gwałty dokonane przez bojowników *Hamasu* podczas ataku z 7 października oraz oskarżanie Izraela o atak na konwój cywilny uciekający z Gazy na rozkaz *IDF* drogą uznaną przez wojsko za „bezpieczną trasę” (Tamże).

Pod koniec stycznia 2024 r. Biuro Medialne *Hamasu* opublikowało kilkunastostronicowy raport zatytułowany „Nasza Narracja... Operacja Powódź Al-Aqsa”. W dokumencie przede wszystkim zwrócono uwagę na konieczność obalenia twierdzeń oraz narracji politycznej Izraela. Podkreślono, że Operacja Powódź Al-Aqsa była naturalną reakcją i koniecznym krokiem podjętym wobec planów państwa żydowskiego dotyczących: ustanowienia całkowitej kontroli nad kompleksem Al-Aqsa na Wzgórzu Świątynnym we Wschodniej Jerozolimie, judaizacji ziem palestyńskich i wygaszaniem sprawy palestyńskiej (Haboush, Topcu 2024). W dokumencie stwierdzono, że operacja miała na celu złagodzenie blokady Strefy Gazy i wyzwolenie spod okupacji izraelskiej. Miała ona doprowadzić do przywrócenia praw narodowych Palestyńczykom, uzyskania niepodległości i ustanowienia państwa palestyńskiego ze stolicą w Jerozolimie (Tamże). W odpowiedzi na oskarżenia urzędników izraelskich *Hamas* oświadczył, że unikanie ataków na cywilów, w szczególności dzieci, kobiety i osoby starsze jest religijnym i moralnym zobowiązaniem organizacji (Hamas Media Center 2024). *Islamski Ruch Oporu* utrzymuje, że bojownicy organizacji atakowali wyłącznie izraelskich żołnierzy, a wielu Izraelczyków zostało zabitych przez *IDF* z powodu zamieszania (Tamże). W raporcie zawarto także część skierowaną do społeczności międzynarodowej. Zaapelowano o przeprowadzenie transparentnego śledztwa mającego na celu zbadanie wszystkich zbrodni popełnionych przez Izrael (Tamże). Dokument zawiera jedną ze sztandarowych narracji promowanych przez *Hamas*.

W percepcji organizacji operacja jest skutkiem brytyjskiego kolonializmu i 75-letniej „okupacji syjonistycznej” Palestyny (Tamże). Warto zaznaczyć, że przekaz ten posiada silny potencjał aktywizujący odbiorców zewnętrznych. Jest zbudowany na dość solidnym fundamencie, bowiem niektórzy badacze izraelscy tacy jak m.in. Ilan Pappé czy Gershon Shafir nie bezpodstawnie utożsamiają syjonizm z kolonializmem (Pappé 2008: 612–613; Shafir 1996: 1–17). *Islamski Ruch Oporu* wykorzystując negatywne konotacje kolonializmu podkreśla, że izraelska okupacja jest kontynuacją praktyk stosowanych przez ruch syjonistyczny przed powstaniem Izraela.

Podsumowanie

We współczesnym świecie przestrzeń informacyjna wydaje się być nieodłącznym elementem aktywności różnych podmiotów stosunków międzynarodowych. Jest to także obszar konfrontacji państw bądź różnego typu organizacji społeczno-politycznych. Nie inaczej jest w przypadku konfliktu izraelsko-palestyńskiego, którego charakter po 7 października 2023 r. stał się jeszcze bardziej medialny. Szeroki dostęp do zasobów informacyjnych niesie za sobą ryzyko chaosu informacyjnego i rozprzestrzeniania się wielu linii narracyjnych, w tym dezinformujących. Często są one ze sobą sprzeczne, a nierzadko pozostają niemożliwe do zweryfikowania. Dzieje się tak z uwagi na istotę pozamilitarnych kwestii bezpieczeństwa, w którym istotną rolę odgrywają tzw. czynniki miękkie, takie jak kultura czy komunikacja strategiczna. Każdy podmiot może bowiem rozwijać własną potęgę, w tym *soft power* i dążyć do uzyskania przewagi nad przeciwnikiem (kulturowej, informacyjnej czy strategicznej). Budowanie narracji politycznej opartej na konkretnych symbolach i wartościach kulturowych danego uczestnika systemu międzynarodowego pozwala na promocję własnego przekazu w myśl interesów strategicznych.

W przypadku wykorzystania przestrzeni informacyjnej przez Izrael można mówić o wytworzeniu konkretnej argumentacji opartej na wyznacznikach bezpieczeństwa kulturowego. Mitologia narodowa państwa żydowskiego akcentująca potrzebę obrony państwa i obywateli oraz podkreślająca potrzebę militarnej odpowiedzi na zakodowaną wśród Izraelczyków wrogość ze strony permanentnie wrogiego otoczenia stanowi bazę dla definiowania izraelskiej komunikacji strategicznej w wymiarze międzynarodowym. Odpowiadając na pytania badawcze zadane na wstępie należy uznać, że to właśnie syndrom obłąconej twierdzy i wizja heroicznej śmierci w obronie ojczyzny stanowi podstawę budowania izraelskiej narracji politycznej. Opiera się ona na pod-

kreślonej przez tamtejsze władze konieczności obrony państwa i obywateli, co najczęściej prowadzi do podjęcia działań ofensywnych. Ataku Islamskiego Ruchu Oporu nie należy rozpatrywać w oderwaniu od szerszego kontekstu. Mimo iż *Hamas* trudno uznać za przedstawiciela całego narodu palestyńskiego, wydarzenie to stanowi jeden z etapów wieloletniego sporu między Izraelem a Palestyną. Inwazja *Hamasu* mogła być pewnego rodzaju odpowiedzią na coraz bardziej radykalizującą się scenę polityczną w Izraelu. Wydaje się, że wpływ na to miało dojście do władzy skrajnie prawicowych ugrupowań oraz częstsze i bardziej śmiałe prowokacje na Wzgórzu Świątynnym, którym przewodzi przeważnie Itamar Ben-Gwir. Motywy przewodnie w komunikacji strategicznej Izraela dotyczą przede wszystkim podkreślania swojego katastrofalnego położenia i ciągłej potrzeby obrony. Towarzyszy temu demonizacja sił uznanych za wrogie. Nie tyczy się to tylko i wyłącznie *Hamasu*, będącego zmilitaryzowanym aktorem niepaństwowym, lecz także Iranu, który przez Izrael jest postrzegany jako egzystencjalne zagrożenie. Komunikacja strategiczna państwa żydowskiego skupia się na promowaniu własnej wizji układu sił w regionie Bliskiego Wschodu i chęci zaszczepienia wśród odbiorców zero-jedynkowego postrzegania stron jako „dobrej” i „złej”, gdzie Izrael pozycjonuje się jako ta „dobra” siła. Przestrzeń informacyjna służy celom państwa żydowskiego w wymiarze strategicznym. Pozwala na rozpowszechnianie narracji opartej na własnych wzorcach kulturowych i indywidualnym postrzeganiu środowiska regionalnego. Wobec tego należy potwierdzić hipotezę tekstu zakładającą, że Izrael wykorzystuje przestrzeń informacyjną do planowego budowania pozytywnego wizerunku, w oparciu o wyznaczniki bezpieczeństwa kulturowego, co ma prowadzić do przekonania szerszej opinii publicznej o słuszności własnych działań. Bazując na mitologii narodowej i zdefiniowanym katalogu zagrożeń promuje własną wizję konfliktu z Palestyńczykami, prezentując siebie jako jedyną moralną stronę konfliktu. Dzieje się to poprzez podejmowanie działań z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego, w tym działań psychologicznych, propagandowych i dezinformujących. Tym, na co warto zwrócić uwagę w kontekście kontrnarracji proponowanej przez *Hamas*, jest podkreślanie wątków antykolonialnych. Mogą one trafiać na podatny grunt w postaci odbiorców zewnętrznych, w tym przede wszystkim społeczeństw państw Bliskiego Wschodu i Afryki. Motyw antykolonializmu w swojej narracji wykorzystuje również spadkobierca *Grupy Wagnera – Korpus Afrykański*. Za pomocą różnych kanałów komunikacji (głównie *Telegramu*) wśród społeczeństw państw afrykańskich rozpowszechniane są wątki antyzachodnie, antykolonialne i antyukraińskie. Korpus pozycjonuje się jako siła przeciwstawiającą się neokolonialnym wpływom Zachodu

i mogąca zabezpieczyć przed nimi bazę surowcową (Ivanov 2023). Narracja antykolonialna może nieść negatywne skutki w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Dezinformacja rosyjska utożsamiająca kolonializm z państwami Zachodu wpisuje się po części w narrację promowaną przez *Hamas*, w której znajdują się odniesienia do czasów mandatu brytyjskiego. Rosja może wykorzystywać trwający konflikt Izraela z *Islamskim Ruchem Oporu* do realizacji własnych celów strategicznych. Akcentując wątki kolonialne ma możliwość kształtowania swojego pozytywnego wizerunku w środowisku międzynarodowym i rozpowszechniania własnej narracji politycznej dotyczącej wojny z Ukrainą.

Bibliografia

- Altman Y. (2010), *Yishai: We'll fight for Jewish majority*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3977592,00.html> (dostęp:15.05.2024).
- Basic Law: The Knesset (1958), https://www.gov.il/apps/elections/elections-knesset19/eng/law/BasicLawKnesset_eng.html (dostęp 17.12.2023).
- Basic Law: Israel – The Nation State Of The Jewish People (2018), <https://main.knesset.gov.il/EN/activity/Documents/BasicLawsPDF/BasicLawNationState.pdf> (dostęp 18.12.2023).
- Ben – David, A. (2014). *Israeli-Palestinian*, [w:] K. Harvey (red.), *Encyclopedia of Social Media and Politics*, t. 2, New York.
- Ben – Yehuda N. (1995), *The Masada Myth: Collective Memory and Mythmaking in Israel*, Madison.
- Bryc A. (2014) *Izrael 2020. Skazany na potęgę?*, Warszawa.
- Buzan B. (1983), *People, States and Fear. The National Security Problem in International Relations*, Brighton.
- B. Buzan, O. Weaver, J. de Wilde (2008), *Security. A New Framework for Analysis*, Boulder, London.
- Chojnowski A., Tomaszewski J. (2003), *Izrael*, Warszawa.
- Czaja J. (2004), *Bezpieczeństwo kulturowe. Aspekty pojęciowe*, „Państwo i społeczeństwo”, nr 3.
- Czaja J. (2008), *Kulturowe czynniki bezpieczeństwa*, Kraków.
- Czaja J. (2013), *Kulturowy wymiar bezpieczeństwa*, Kraków.
- Czyżewski M. (2010), *Analiza ramowa, czyli „co tu się dzieje”*, [w:] E. Goffman (red.), *Analiza ramowa. Esej z organizacji doświadczenia*, tłum. S. Burdziej, Wydawnictwo Kraków.
- Della Pergola S. (2011), *Jewish Demographic Policies. Population Trends and Options in Israel and in Diaspora* (Jewish People Policy Institute), Jeruzolima.
- Del Sarto R. A. (2017), *Israel under Siege. The Politics of Insecurity and the Rise of the Israeli Neo-Revisionist Right*, Washington.
- Domeracki K. (2018), *Hezbollah i jego wpływ na bezpieczeństwo międzynarodowe*, Warszawa.
- Dyduch J. (2008), „Religia obywatelska” – źródło identyfikacji narodowej. *Izrael – Holokaust Polska*, [w:] *Racja stanu. Studia i Materiały*, T. Marczak (red.), Wrocław.
- Franczak K. (2016), *Analiza ramowania*, [w:] *Analiza dyskursu publicznego. Przegląd metod i perspektyw badawczych*, M. Czyżewski, M. Otrócki, T. Piekot, J. Stachowiak (red.), Warszawa.
- Gawęcka J. A. (2021), *Komunikacja strategiczna*, [w:] *Encyklopedia bezpieczeństwa*, t. 1, A –C, O. Wasiuta, S. Wasiuta (red.), Kraków.

- Giles G. F. (2009), *Continuity and Change In Israel's Strategic Culture*, [w:] *Initiatives in Strategic Studies: Issues and Policies (Strategic Culture and Weapons of Mass Destruction)*, J. L. Johnson, K. R. Kartchner, J. A. Larsen (red.), London.
- Glick C. B. (2022), *A Jewish majority is insufficient to protect Israel*, <https://www.israelhayom.com/2022/01/14/a-jewish-majority-is-insufficient-to-protectisrael/> (dostęp 15.05.2024).
- Graham M. (2024), *Streamers Split on Running 'Come Visit Beautiful Gaza' Anti-Hamas Commercial*, <https://www.wsj.com/articles/streamers-split-on-running-come-visit-beautiful-gaza-anti-hamas-commercial-cabbe0c3>, (dostęp 20.07.2024).
- Grzebiela K. (2018), *Pojęcie i istota bezpieczeństwa informacyjnego*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”.
- Haboush M. (2024), *Topcu G., Hamas releases report clarifying Operation Al-Aqsa Flood*, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/hamas-releases-report-clarifying-operation-al-aqsa-flood/3115099> (dostęp 20.07.2024).
- Hamas Media Center* (2024), *Our Narrative... Operation Al – Aqsa Flood*, <https://www.palestinechronicle.com/wp-content/uploads/2024/01/PDF.pdf> (dostęp 20.07.2024).
- Hovel R. (2018), *Justice Minister: Israel Must Keep Jewish Majority Even at the Expense of Human Rights*, <https://www.haaretz.com/israel-news/2018-02-13/ty-article/justiceministerisraels-jewish-majority-trumps-than-human-rights/0000017f-e76d-d97e-a37f-f76d21180000> (dostęp 15.05.2024).
- Institute for Middle East Understanding (IMEU)* 2023, *Fact Sheet: Israel's History of Spreading Disinformation*, <https://imeu.org/article/fact-sheet-israels-history-of-spreading-disinformation> (dostęp 20.07.2024).
- International Business Publications USA (IBP USA)* (2013), *Israel Intelligence, Security Activities and Operations Handbook (Strategic Information and Regulations)*, Waszyngton.
- Israel D. (2023), *Not for the Faint of Heart: Israeli-Run Hamas.com Shares Uncensored Images of October 7 Atrocities*, <https://www.jewishpress.com/news/media/not-for-the-faint-of-heart-israeli-run-hamas-com-shares-uncensored-images-of-october-7-atrocities/2023/11/21/> (dostęp 20.07.2024).
- Israel Defence Forces, Our Soldiers*, <https://www.idf.il/en/mini-sites/our-soldiers/> (dostęp 15.12.2023).
- Israel War Room a, Israel is not an Apartheid State*, <https://www.israelwarroom.com/tp/israel-is-not-an-apartheid-state>, (dostęp 20.07.2024).
- Israel War Room b, Israel is the Only Democracy in the Middle East*, <https://www.israelwarroom.com/tp/israel-is-the-only-democracy-in-the-middle-east>, (dostęp 20.07.2024).
- Izak K. (2021), *Dwadzieścia lat od ataku z 11 września 2001 roku. Przygotowania do ataku terrorystycznego na USA oraz jego przebieg i skutki*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2021, nr 13.
- Ivanov M. (2023), *Routes of the African Corps. Why Russia is expanding its military presence in Africa*, „African Initiative”, <https://afrinz.ru/en/2023/11/routes-of-the-african-corps-why-russia-is-expanding-its-military-presence-in-africa/>, (dostęp 20.07.2024).
- Jarząbek J. (2007), *Żydowskie osadnictwo na Zachodnim Brzegu Jordanu*, „Wschodnioznawstwo”.
- Jarząbek J. (2019), *Militaryzacja subregionu Zatoki Perskiej w perspektywie teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa*, Warszawa.
- Kaplan E. (2011), *From Hero to Victim, The Changing Image of the Soldier on the Israeli Screen*, [w:] *Israeli Cinema: Identities in Motion*, M. Talmon, Y. Peleg (red.), Austin.
- Keren Y. (2012), *Keep Our Israel Jewish*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4233052,00.html> (dostęp 15.05.2024).

- Khatsenkova S. (2023), *Fact check: Did Hamas create a website boasting about massacring Israeli civilians?*, <https://www.euronews.com/my-europe/2023/12/04/fact-check-did-hamas-create-a-website-boasting-about-massacring-israeli-civilians> (dostęp 20.07.2024).
- Kitler W. (2002), *Obrona narodowa III RP: pojęcie, organizacja, system*, „Zeszyty Naukowe AON”.
- Kosiorek P. (2021), *Osadnictwo żydowskie w kontekście konfliktu izraelsko – palestyńskiego*, „Wschodnioznawstwo”.
- Levy E., X (Twitter) (2023), <https://x.com/EylonALevy/status/1726741797072781335> (dostęp 15.05.2024).
- Liderman K., Malik A. (2013), *Polityka informacyjna a bezpieczeństwo informacyjne*, „Studia Bezpieczeństwa Narodowego” 2013, nr 1, t. 4.
- Liebman C., Yadgar Y. (2004), *Israel Identity: The Jewish Component*, [w:] *Israeli Identity in Transition*, A. Shapira (red.), Westport, London.
- Malak K. (2008), *Typologia bezpieczeństwa. Nowe wyzwania*, [w:] *Kształtowanie bezpieczeństwa europejskiego. Wybrane problemy instytucjonalno-prawne*, C. Szyjko (red.), Instytut Stosunków Międzynarodowych UJK, Warszawa.
- Malhotra B. D. (2016), *Social Media and the Armed Forces* (Centre for Joint Warfare Studies), New Delhi.
- Michałowska G. (1997), *Bezpieczeństwo kulturowe w warunkach globalizacji*, [w:] *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe u schyłku XX wieku*, D.B. Bobrow, E.Haliżak, R. Zięba (red.), Warszawa 1997, s. 132 – 133.
- Middle East Eye (2024), *Social media users condemn ‘Gaza without Hamas’ propaganda video*, <https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/social-media-users-condemn-gaza-without-hamas-propaganda-video>, (dostęp 20.07.2024).
- Mishra S. (2023), *Explained: How Mossad Functions And Why It Failed To Stop Hamas Attack*, <https://www.ndtv.com/world-news/israel-palestine-mossad-gaza-hamas-attackexplained-how-mossad-functions-and-how-it-failed-to-stop-hamas-attack-4463289> (dostęp 17.12.2023).
- Musioł M. (2018), *Znaczenie sekurytyzacji i sektorów bezpieczeństwa w ramach krytycznych studiów nad bezpieczeństwem*, „Historia i Polityka”, nr 23.
- Naor A. (2016), *Menachem Begin and “Basic Law: Jerusalem, Capital of Israel”*, „Israel Studies”, nr 3, t. 21.
- Niemiec J., *Kulturowy wymiar realizacji tureckiej soft power na Półwyspie Bałkańskim*, „Analiza ZBN” 2019, nr 10, s. 2.
- Ofer D. (2004), *Fifty Years of Israeli Discourse on the Holocaust: Characteristics and Dilemmas*, [w:] *Israeli Identity in Transition*, A. Shapira (red.), Westport, London.
- Pappé I. (2008), *Zionism as Colonialism: A Comparative View of Diluted Colonialism in Asia and Africa*, „South Atlantic Quarterly” 2008, nr 4.
- Pohl A. (2018), *Główne determinanty polityki bezpieczeństwa Izraela w XXI w.*, Poznań.
- Potejko P. (2009), *Bezpieczeństwo informacyjne*, [w:] *Bezpieczeństwo państwa*, K.A. Wojtaszczyk, A. Materska-Sosnowska (red.), Warszawa.
- Pokrzywiński P. (2015), *Izraelskie służby specjalne – Mosad, Szabak, Aman*, „Zeszyty Naukowe Koła Wschodnioeuropejskiego Stosunków Międzynarodowych” 2015, nr 11.
- Pokrzywiński P. (2020), *Zjawisko izraelskich nieautoryzowanych osiedli na Zachodnim Brzegu Jordanu*, „Wschodnioznawstwo”.
- Shafir G. (1996), *Land, Labor and the Origins of the Israeli – Palestinian Conflict, 1882 – 1914*, Berkeley, Los Angeles, London.
- Sela N. (2006), *Mofaz: We must maintain Jewish majority*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3216710,00.html> (dostęp 15.05.2024).

- Siemiątkowski P., Tomaszewski P. (2019), *Obszar, problematyka i interdyscyplinarność badań nad bezpieczeństwem w polskim dyskursie naukowym*, [w:] *Współczesne wyzwania polityki bezpieczeństwa państwa*, Z. Polcikiewicz, P. Siemiątkowski, P. Tomaszewski (red.), Toruń.
- Smooha S., D. Peretz (1982), *The Arabs in Israel*, "The Journal of Conflict Resolution" 1982, nr3.
- Sokol S. (2023), *Israelis Hijack Hamas.com, Turning It Into a Display of October 7 Atrocities*, <https://www.haaretz.com/israel-news/2023-11-20/ty-article/.premium/israelis-hijack-hamas-com-turning-it-into-a-display-of-october-7-atrocities/0000018b-eca2-d8b1-a9df-ecef8b380000> (dostęp 20.07.2024).
- Solarz A. M. (2012), *Podziały wśród społeczności żydowskiej i problemy bezpieczeństwa Izraela*, „Wschodnioznawstwo”.
- Staff T. (2023), *Israel ranks among 10 most powerful countries in annual list; 4th strongest military*, <https://www.timesofisrael.com/israel-among-10-most-powerful-countries-in-the-world-in-annual-list/>, (dostęp 20.07.2024).
- Szydzisz M. (2014), *Uznanie Izraela za państwo dla ludności żydowskiej – nowy postulat w negocjacjach izraelsko – palestyńskich*, „Wschodnioznawstwo”.
- Szydzisz M. (2018), *Polityka zagraniczna Palestyny*, [w:] *Wprowadzenie do polityki zagranicznej muzułmańskich państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej*, M. Woźniak, Bobińska, A. M. Solarz (red.), Warszawa 2018
- Szydzisz M. (2019), *Sekurytyzacja jako narzędzie polityki zagranicznej Izraela w świetle teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa*, Warszawa.
- Szydzisz M. (2023), *The cultural security of Israel*, [w:] *Cultural security. Theory – Selected Aspects – Case Studies*, Elżbieta Szyszlak, Rafał Wiśniewski, Radosław Zenderowski (red.), Peter Lang.
- Toffler A., Toffler H. (2006), *Wojna i antywojna*, Poznań.
- The National Public Diplomacy Directorate at the Prime Minister's Office (YouTube) (2023), <https://www.youtube.com/watch?v=dJaxKQrHE6U> (dostęp 20.07.2024).
- Zaharna R. (2010), *Battles to Bridges: US Strategic Communication and Public Diplomacy after 9/11*, New York.
- Zięba R. (2012), *O tożsamości nauk o bezpieczeństwie*, „Zeszyty Naukowe AON”.
- Zych J. (2020), *Wykorzystanie mediów społecznościowych w komunikacji strategicznej Sił Obronnych Izraela podczas działań zbrojnych w 2019 r.*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego” nr 1, t. 14.
- Żebrowski A. (2013), *Bezpieczeństwo informacyjne Polski a walka informacyjna*, „Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych” 2013, nr 29.

Mgr Piotr Kosiorek, doktorant w Zakładzie Badań Wschodnich w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach Kolegium Doktorskiego Nauk o Bezpieczeństwie (piotr.kosiorek@uwr.edu.pl)

Słowa kluczowe: Izrael, Palestyna, konflikt izraelsko-palestyński, bezpieczeństwo kulturowe, bezpieczeństwo informacyjne, komunikacja strategiczna

Keywords: Israel, Palestine, Israeli-Palestinian conflict, cultural security, information security, strategic communication

ABSTRACT

The aim of the article is to examine how Israel used the information space as a tool to advance its political narrative following the Hamas attack of October 7, 2023. The text is based on three primary areas of activity of Israeli institutions and agencies that created cyberspace to achieve their strategic objectives. These domains include: cultural security, information security and strategic communication.

The text's main hypothesis is that Israel uses information space to systematically construct a positive image based on cultural security determinants, which should persuade the general public that its actions are justified. The text mainly employs research techniques from the domains of security and media studies. In order to carry out the analytical process using multiple research methods, behavioral analysis, and framework analysis (framing), the text primarily relies on triangulation.

The article demonstrates how the information space strategically advances the goals of the Jewish state. It allows for the dissemination of narratives based on its own cultural norms and unique perspectives of the regional environment.